[...]хы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 202 (6392)
ОКТЯБРИИН 13
СУББОТО
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

[Э]рхим үрһэн—үндэр ургасын үндэһэ һуури мүн

[П]арти, правительствын анхарал [орол]долгын ашаар эрхим зэргын [маш]ина зэбсэгтэй болоһон, түрүү [сове]тскэ агротехническэ наукын [амж]алтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн колхозно таряашад жэл [бүр]и бүри ехэ амжалтануудые [ол]жо байна. Колхознигууд, МТС-[үүд]эй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид, үлүүлэн дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо үмэнэ [пат]риотическа уялгаяа нэрэтэй түрүүлжэ бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр [дэлг]эрүүлнэ.

[М]анай республикын колхозууд [тар]яа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид 102,1 процент дүүргэжэ, инаг вождь Сталиндаа рапорт эльгээгээ. Намарай культурануудые тариха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Советскэ хүнүүд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амаржадаггүй. Колхозно таряашад мүнөө хэдэ байһан хүдэлмэреэ түргэн дүүргэхын түлөө тэмсэхэ зуураа, [ха]шанхи зорилго тухайгаа мартадаггүй. Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургаса дээшэлүүлхэ, [олон]ын малай тоо олошоруулха, [мал]аг шэмыень дээшэлүүлхэ гэһэн [ерэхэ ж]алын шухала зорилго табигдаа. Энээние ойлгоһон дээрэһээ [кол]хозно тарьяашад ерэхэ жэлдэ [ү]ндэр ургаса туйлахын, малаа улам эршэмтэйгээр хүгжөөхын түлөө оролдоно.

Ерэхэ жэлдэ хабзрай тарилгые [са]гаар үнгэргэжэ, үндэр ургаса абахын түлөө мүнөөнһөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй тон шухала зүйл хадаа [эрх]им шанартай үрһэ хүсэд бэлэдхэхэ ябадал болоно.

[Ү]рһэн хадаа ерэхэ жэлэй урга[син] үндэһэ һуури мүн. Гэбэшье, [мүнөө] республика дотор үрһэнэй [уча]стогай таряа хуряалга, сохилго болон 1952 оной хабарай тарилгада хэрэгтэй үрһэ хаалга дан[г]е хангалтагүйгөөр ябуулагдажа [бай]на. БМАССР-эй хүдөө ажахын [Мин]истерствын октябриин 10-най [мэдэ]эн дээрэһээ харахада, үрһэ [хаал]га түсэб республика соо миил [..]7 процент дүүргэгдэәд байба.

[Ү]рһэнэй участогуудай таряа хуряалга болон сохихо хүдэлмэри [Сэлэ]нгын, Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй аймагуудай колхозуудта илангаа хангалтагүйгөөр ябуулагдана. [Ок]тябриин 10 хүрэтэр Түнхэнэй [айма]гай колхозууд үрһэнэй фонд [...] байгуулаагүй. Тиихэдэ, [Яр]уунын, Хэжэнгын аймагууд үрһэ хааха түсэбөө арбаншье процент дүүргээдүй. Кударын, Кяхтын [болон] бусад аймагуудай олон колхозуудта үрһэнэй таряа хэншье [сох]ижа абангүй, үшөө ток дээрэ хэбтүүлжэ байһаар. Иимэ [...] хэрэгээр хандахада үрһэнэй [шан]ар гутажа, үрилтэдэ орожо [маг]ад байна.

[Х]артаабхын үрһэ бэлдэхэ хэрэг [...]лэн тон хангалтагүйгөөр [ябу]гдана. Бичурын, Зэдын, Ку[дар]ын, Курумканай, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Ториин, Түнхэнэй, [...] аймагуудта хартаабхын [үрһэ] хааха хүдэлмэриие эхилээгүй байһаар.

[Ур]ьдо жэлдэ олохон колхознууд үрһэнэй фонд саг соонь байгуулжа шадаагүй аад, гүрэнһөө [үрһэ] эрижэ байдаг һэн. Үрһэ [хааха] хүдэлмэридэ мүнөө харюусалгагүйгөөр хандаа һаа, үнгэрэгшэ жэлэй алдуу дабтагдажа болохо байһание мартаха хэрэггүй. Мүнөө жэлдэ колхоз бүхэн үрһэнэй болон бусад фонднуудые байгуулха хүсэд арга боломжотой.

Үрһэнэй участогуудай таряа саг соонь хуряажа, сохижо абаха гээшэ эрхим үрһэ бэлдэхэ ябадалай миил эхин мүн. Тэрэниие саг соонь сэбэрлэхэ, хатааха, ургаха шанарыень шалгаха тушаа тон ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой байна. Гэбэшье, олохон аймагуудта энэ талаар үшөө юумэ хэгдээгүй байһаар. Хэрбээ үрһэнэй таряа ехэ шиигтэйгээр хаагаа һаа, гутаха, шанарынь муудахань мэдээжэ. Тиимэһээ таряа сэбэрлэлгын бүхы машинануудые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэй болоно. Иволгын аймагай «Улаан Оронго», Ленинэй нэрэмжэтэ (Гильбира) колхозуудта үрһэнэйнь таряан ток дээрээ обоолоотой хэбтэнэ. Тэрэниие сэбэрлэлгэ эхилээшьегүй, миин хиидхэхэһээ бэшэ юуншье хэгдээдүй.

Үрһэнэй тарянай ургаха шанарыень мүнөөнһөө шалгажа, тарилгын кондицида хүргэхэ шухала.

Мүнөө үрһэнэй фонд байгуулха эгээн харюусалгатай үе ябажа байна. Тиимэһээ энэ хэрэгые үдэр бүриин хиналтада абаха шухала. Аймагуудай хүдөө ажахын таһагуудай главна агрономууд, МТС-үүдэй ахалагша, участково агрономууд энэ хүдэлмэридэ тон ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Тэдэнэр энэ хэрэгые эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ уялгатай. Колхоз бүхэнэй үрһэнэйнгөө участогай таряа түргэнөөр хуряажа, сохижо, сэбэрлэжэ абаха ябадалые хангаха гээшэ агроном бүхэнэй уялга мүн. Үрһэнэй фондын таряае харюусалгата хүнүүдтэнь актын ёһоор тушааха хэрэгтэй.

Шанарые шалгаха гүрэнэй инспекцинүүд үрһэнэй тарянай шалгалтые саг соонь хэхэ ёһотой. Тиигээ һаань, колхозууд үрһэеэ кондицида хүргэхэ хэмжээ эртээнһээ абажа шадаха байна бшуу.

Ерэхэ хабарай тарилга имагтал эрхим шанартай үрһөөр хэгдэхэ ёһотой. Энэ зорилгые дүүргэхын түлөө мүнөөнһөө бүхы хэмжээ абаха шухала. Кондицида хүрэхэгүй үрһые сортовой үрһөөр һэлгэхэ хүдэлмэриие колхозуудай хоорондо эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө республикын колхознигууд бүхы советскэ арадтайгаа хамта Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхын түлөө, арадай жаргалта байдалые бүри һайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байна.

Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгатай дашарамдан колхознигуудай ажалай болон политическэ угаа ехэ дэбжэлтэ болоно. Аймагуудай партийна болон советскэ органууд үйлэдбэриин энэ эдэбхиие толгойлжо, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй гол зорилго —колхоз бүхэниие эрхим шанартай үрһөөр хүсэд хангаха хэрэгтэ колхозно тарьяашадай анхаралые хандуулха ёһотой.

Нүхэд колхознигууд! Хүдөө ажахые улам хүгжөөхэ тухай парти, правительствын, нүхэр Сталинай анхарал оролдолгодо харюу болгон колхоз бүхэндэ эрхим шанартай үрһэ бэлдэжэ, 1952 ондо үндэр ургаса туйлаха бата үндэһэ һуури байгуулая!

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ [шии]бэ:

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республи[кын] Верховно Соведэй хсёрдохи сессиие Улан-Удэ городто 1951 оной [октяб]риин 1-дэ зарлаха.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. ЛОБСАНОВ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1951 оной октябриин 12.

Хүдөөгэй клубта эб найрамдалай вечер болобо

ЛИЕЛВАРДЕ, (Латвийска ССР). Огрско районой хэдэн колхозуудай гэшүүд хүдөөгэй клубта эмхидхэгдэһэн эб найрамдалай вечертэ сугларба.

Лиелварде болбол латышскэ арадай «Лачплесис» гэжэ эпосэй зохёогдоһон нютаг юм. Эндэ шэнэ дуунуудые зохёодог үльгэршэд олон. Тэдэнэр эб найрамдалай вечертэ өөһэдынгөө зохёолнуудые асараа.

Эльза Шулце гэгшэ «Манай арад эб найрамдалай арад мүн» гэһэн дуу зохёогоо. Энэ дуунайнь хүгжэмые Латвийска ССР-эй арадай артист, композитор Э. Мелнгайлис найруулһан байна. Сугларагшад болбол латышска арадай эб найрамдал хүсэжэ байһание, эб найрамдалай агууехэ туг баригша нүхэр И. В. Сталинда бүгэдэ арадай инаг дурлалые тодо һонороор харуулжа шадаһан үндэр наһатай үльгэршэ колхозницые халуунаар угтаа.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын үедэ зохёоһон шэнэ дуунуудаа бусадшье үльгэршэд дуулаа.

Латвиин олон районуудта эб найрамдалай вечернүүд үльгэршэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэжэ байна.

Нютаг бүриин һонинууд

◆ Латвийска ССР-тэ модобэлэдхэл дээрэ 60 нүүдэл электростанцинууд хүдэлмэрилнэ. Республикын түрүү Кулдигска ба Угалска леспромхозуудта модо бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдэй хахадһаа ехэнхинь механизированнэ аргаар хэгдэхэ байна.

◆ Стандартна гэрнүүдые барилгын Каунасска комбинадай коллектив промтоварка ба продуктово магазинуудай байшангуудай барилгые шудалаа. Түрүүшын тиимэ гэрнүүд Азербайджан, Туркмени, Башкири ба ахадүү бусад республиканууд худар эльгээгдээ.

◆ Москвада ба Московско областьдо социальна страхованиин бюджет энэ жэлдэ хоёр миллиард түхэригһөө дээшэ гараа. Энэ мүнгэн сооһоо хэдэн арбаад миллион түхэриг хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай амаралтада ба аргалуулгада гаргашалагдаа.

Херсонско область. Геническэ районой И. В. Сталинай нэрэмжэтэ, орденто артелиин колхознигууд колхозойнгоо 9 мянган хониһоо хонин бүриин 4,2 килограмм нооһо хайшалха уялга абаһан байна. Ахалагша хонишон Н. Т. Ярынич даажа абаһан 680 толгой хониһоо хонин бүриин 4 килограмм 930 грамм нооһо хайшалжа абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: солото малшан — ахалагша хонишон Н. Т. Ярынич хонидоо адуулжа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Совхозуудай малажалай фермэнүүдые механизацилга

АЛМА-АТА. Павлодарска областиин «Северный» гэжэ совхоздо малай фермэнүүдые комплекснор механизацилга дүүргэгдээ. Тэндэ үнеэ һааха электроаппарат, мал автоматическаар уһалха аппарат тодхогдоһон, юумые дээгүүр зөөхэ хоёр харгы түхеэрэгдэһэн байна. Тэжээл буйлуулга ба хонинной нооһо хайшалалга механизацилагданхай.

Мүнөө жэлдэ Казахстанай совхозуудта 2 мянга шахуу эбэртэ бодо мал автоматическаар уһалагдадаг болоһон, үнеэ һааха 10 аппарат тодхогдоһон байна. Табан фермэдэ тэжээл буйлуулга механизацилагдаһан, 18 фермэ юумые дээгүүр зөөхэ харгынуудтай болоһон байха юм. Совхозууд хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 200 мянгаһаа үлүү олон хонинной нооһые электрическэ аргаар хайшалаа.

Совхозуудай фермэнүүдэй барилгашад жэлэй эсэс хүрэтэр 2200 толгой эбэртэ бодо мал автоматическа уһалалгада табиха, юумые дээгүүр зөөхэ 22 харгы хэхэ уялга абанхай.

ВЦСПС-эй СЕКРЕТАРИАДТА

Предприятинуудтахи һүниин санаторинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай

Профессиональна союзууд үнгэтэ ба хара металлургиин, нүүрһэнэй, химическэ, хүнгэн промышленностиин предприятинуудта 377 һүниин санаторинуудые байгуулаа. Гансахан 1950 ондо тус санаторинуудта 115 мянгаһаа дээшэ хүдэлмэришэд амарһан ба эмшэлүүлһэн байна.

Һүниин санаторинуудые олошоруулха ба тэдээнэй хүдэлмэриие һайжаруулха ябадалые онсо удхашанартай гэжэ тоолоод, ВЦСПС-эй секретариат болбол элүүрые хамгаалгын органуудтай хамта эмнүүлэгшэд ба амарагшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгын шанарые һайжаруулхыень профсоюзуудай ЦК-нуудта дурадхаба. Эмнэлгэтэй холбоотой эдеэ хоолой шанар һайжаруулха, профилактикын ба эмнэлгын эгээ шэнэ методуудые нэбтэрүүлхэ, эмнэлгын, физиотерапевтическэ методуудые үргэнөөр хэрэглэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Республикын аймагуудта таряа хуряалга, намарай пар хахалалга ба хартаабха малталгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын, 1951 оной октябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Таряа хуряалга	Намарай пар хахалалга	Хартаабха малталга
Закаменай	99,1	49,7	94,5
Яруунын	98,8	17,2	100,0
Зэдын	98,7	41,6	84,2
Заиграйн	98,6	34,1	99,8
Кяхтын	97,6	28,2	93,6
Кударын	95,4	33,8	100,0
Байкало-Кударын	94,4	41,9	100,0
Баргажанай	92,0	19,2	100,0
Кабанскын	90,8	36,6	96,5
Мухаршэбэрэй	90,6	38,5	96,8
Бичурын	90,4	54,3	92,3
Ториин	90,2	29,7	88,5
Тарбагатайн	88,8	52,2	98,5
Иволгын	88,6	65,0	97,8
Сэлэнгын	87,9	46,8	86,3
Хэжэнгын	86,1	32,6	100,0
Түнхэнэй	85,6	41,6	86,3
Прибайкальска	85,2	26,4	85,1
Курумканай	84,1	35,0	100,0
Хойто-Байгалай	83,4	—	—
Хориин	82,6	42,4	100,0
Баунтын	67,7	15,6	61,5

Республикын аймагуудта үрһэнэй таряа хаалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной октябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороһото культурын үрһэ хаалга	Хартаабхын үрһэ хаалга
Зэдын	49,1	—
Иволгын	46,4	—
Прибайкальска	43,7	52,4
Тарбагатайн	41,1	59,5
Заиграйн	40,7	35,7
Баргажанай	34,4	64,5
Бичурын	32,1	—
Сэлэнгын	30,5	12,5
Кяхтын	29,7	—
Кударын	29,5	—
Закаменай	24,4	53,9
Байкало-Кударын	23,4	66,8
Мухаршэбэрэй	22,8	—
Курумканай	20,7	—
Кабанскын	18,5	75,8
Ториин	18,0	—
Хориин	12,7	—
Хэжэнгын	7,7	14,5
Яруунын	4,9	5.0

ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой IV пленум

Һаяхан ВКП(б)-гэй горкомой пленум боложо, тэндэ «ВКП(б)-гэй Железнодорожно райкомой хүдэлмэри тухай» партиин тус райкомой секретарь нүхэр Череп гэгшын тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Городой промышленна предприятинуудай хахадһаа олонхинь тус район дотор байха юм. Тиимэһээ ВКП(б)-гэй райком хадаа үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэхынь, эрхим шанартай продукци гаргахынь, продукциин үнэ химдаруулхынь тулада район доторхи промышленна предприятинуудаа һайнаар хүтэлбэрилхэ, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха ёһотой байгаа. Теэд, ВКП(б)-гэй райком энэ зорилгоёо гүйсэд дүүргэжэ шадаагүй. Юуб гэхэдэ, партийна эхин организацинуудые һулаар хүтэлбэрилнэ, партидоторой хүдэлмэриин асуудалнуудта анхаралаа багаар табина, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ саг үргэлжэ һурганагүй. Улан-Удын паровозо-вагонно заводта, түмэр замай узелда партийна суглаанууд муу бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэнэ. Тиимэ дээрэһээ коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл тэндэ үшөө бага байна. Олохон коммунистнуудта партийна даалгабари үгтэнэгүй. Илангаяа залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һулаар табигданхай. Район соонь 322 хүн ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидадууд юм. Тэдэнэйнь 227 хүн кандидатска стажаа хэдэн жэлээр үнгэргэнхэй. Тэдэниие партида абахын тулада ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Партийна гэгээрэлэй үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ коммунистнуудай политическэ һуралсал һайнаар эмхидхэгдээгүй дээрэһээ олохон кружогууд ба политһургуулинууд программаяа дүүргээгүй байгаа. Теэд мүнөөшье паровозо-бүтээлгын заводой зарим цехүүдтэ, судно-заһабарилгын заводто, түмэр замай деподо партийна һуралсал эмхигүйгөөр эхилэгдээ. Кружогуудай болон политһургуулинуудай занятинууд саг соогоо үнгэргэгдөөгүй, олохон коммунистнууд занятинуудһаа гээгдэһэн байха юм.

Мүн район доторхи олониитэ ажалшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри һулаар табигданхай. Ажалшадта зорюулагдаһан элидхэлнүүд болон лекцинүүд тон үсөөн үнгэргэгдэнэ. Район доторхи промышленна предприятинуудай клубууд, улаан булангууд культурна хүдэлмэриин бодото центр боложо үшөө шадаагүй байха юм.

Районойнгоо ажалшадые, бүхы хүдэлмэрилэгшэдые политическэ нүлөөндөө хүсэд абаагүй, тэдэнэй үйлэдбэриин болон политическэ эдэбхи үүсхэлые һайнаар толгойлногүй. Социалистическэ мүрысөө ВКП(б)-гэй райкомой эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ район доторхи промышленна олохон предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэнэгүй. Промышленна продукци гаргалгын талаар тус район энэ жэлэй 8 һарын түсэб миил 89,9 процент дүүргээ. «Механлит», хирпиисын завод ба бусад зарим предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэб ехэнхидээ дүүргэнэгүй.

ВКП(б)-гэй райкомой хүдэлмэри тухай нэмэлтэ элидхэл хэһэн ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр Евдокименко иигэжэ хэлэбэ: «Эдэ бүгэдэ алдуу дутуунуудай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй райком партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие һулаар ябуулна. Шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтые хинан шалгадаггүй, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлдэггүй баримтанууд ВКП(б)-гэй райкомой, зарим партийна организацинуудай зүгһөө үзэгдэнэ».

ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр Комиссаров үгэ хэлэхэ зуураа, ВКП(б)-гэй Железнодорожно райком комсомольско организацинуудаа һулаар хүтэлбэрилнэ, ремесленнэ училищи дүүргэһэн залуу хүдэлмэрилэгшэдэй культурно-ажаһуудалай асуудалнуудта анхаралаа багаар хандуулна гэжэ тэмдэглэбэ.

Мүн пленум дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд Шумилов, Паршин, Тарягшинов гэгшэд ВКП(б)-гэй айком хадаа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо, хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ асуудалда хайхарамжагүйгөөр хандана, коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые анхаралдаа абанагүй, партийна хүдэлмэриин шухала асуудалнууд гүйсэд шиидхэгдэнэгүй гэжэ хэлэбэ.

—Партиин Железнодорожно райком манда багаар туһална. Райкомой хүдэлмэрилэгшэд манай предприятида тон үсөө ошодог, илангаяа партийна суглаануудта тэдэнэр үсөө хабаадалсадаг байха юм гэжэ паровозо-бүтээлгын заводой парткомой секретариин орлогшо нүхэр Талавирко тэмдэглэбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн нүхэд ВКП(б)-гэй райком хадаа ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табидаггүй, партийна болон ажахын эдэбхитэдтэй хүсэд һайн холбоо барилсаагүй гэжэ тэмдэглэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Лобсанов, ВКП(б)-гэй обкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагша нүхэр Модогоев, Железнодорожно райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Воронов ба бусад үгэ хэлэбэ.

Пленум хадаа ВКП(б)-гэй Железнодорожно райкомой хүдэлмэриие хангалтагүй гэжэ тоолоод, элирүүлэгдэһэн бүхы дутагдалнуудыень сүм усадхахые хараалһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Пленум болбол ВКП(б)-гэй горкомой партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай таһагые даагшын уялгаһаа нүхэр Калмыковае һургуулида эльгээгдэһэнтэйнь дашарамдуулан сүлөөлөөд, энэ таһагые даагшаар нүхэр Батышевые баталаа.

Республикын колхозуудта болон совхозуудта хонин ажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ

☆ ☆ ☆

А. ХАХАЛОВ,
ВКП(б)-гэй обкомой секретарь

☆ ☆ ☆

«1951—1955 онуудай турша республикын колхозуудта хони олоор үсхэбэрилхэ ба ноохо ехээр бэлэдхэхэ хэмжээнүүд тухай» шиидхэбэри республикын Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Областной комитедэй бюро байгша оной августын һүүлээр гаргаһан байна. Союзна правительствын заабаринуудтай зохилдуулан абаһан тус шиидхэбэри арадай ажахыда угаа ехэ удхашанартай. Энэ хадаа республикын колхозуудтахи хонин ажал хүгжөөхэ ябадалда ехэ дутуунуудай бии байһые элирүүлээд, манай республикын малажалай иимэ шухала һалбарие дэбжээхэ тодорхой зам хараалаа.

Тус шиидхэбэриин удхашанарынь юуб гэбэл, ороной промышленностиин улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые шухала түүхэй эдээр — эрхим шанартай ноохоор хангаха ехэ ба шухала зорилго болгон парти ба правительствын табиһан энэ проблемэ шиидхэлгэдэ манай республикын эзэлхэ һуурине тодорхойлно. Гэхэтэй хамта, колхозуудта хонин ажал хүгжөөлгэ хадаа нийтын ажахын саашанхи дэбжэлтэдэ, колхозуудай болон колхозниигуудай ажана тэниглэн байдалай ургалтада нилээд туһа дүхэм болохо байна.

I.

Табан жэлэй турша соо хонидой тоо толгойн ургалтые энэ жэлэй эхиндэ байгаашаһаань хоёр дахин шахуу ехэ, тиихэдэ республикын хэдэ хэдэн аймагуудта хоёрһоо үлүү дахин ехэ болгохо гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет, ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой шиидхэбэреэр тодорхойлогдоһон байха юм. Тиин, республикын колхозуудтахи хонин ажал хадаа нийтын малажалда гол шухала һуури эзэлхэ ба олзо ехэтэй һалбаринь болохо ёһотой.

Бурят-Монголнай хонин ажалаа бүхы талаарнь хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжотой. Зэдын, Сэлэнгын, Хориин, Хэжэнгын, Яруунын, Кяхтын, Кударын, Бичурын ба Мухаршэбэрэй аймагуудай үргэн уужам тала дайдые абаад үзэе. Эдэ хадаа колхоз бүхэндэ олон мянган толгой хонин һүрэг үсхэбэрилхэ услови болоно бэшэ аал. Теэд, эдэмнай хонин ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ хүсэд ашаглагданагүй. Тэрээнһээ гадна, хонин ажал хүгжөөлгэ һүүлэй жэлнүүдтэ оройдоо хэрэгсээгдээгүй ба тэрэнэй хүгжэлтэнь парти ба правительствын эрилтэнүүдтэ харюусадаггүй байгаа. Энээнһээ шалтагаалан колхозуудтахи хонидой тоонь тон удаан ургана, тэрэшэлэн хэдэ хэдэн аймагуудта хонидой тоо нилээд хороо.

Республикадаа бии байһан угаа ехэ арга боломжонуудые, тэрэшэлэн түрүү колхозниигуудай баян дүй дүршэлые хараадаа абажа, Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоол хадаа ойрын жэлнүүдтэ Бурят-Монголые Советскэ Союздахи хонин ажалта ехэ районуудай нэгэн болгохо, тиигээд эрхим шанартай нарин ба нарибтар ноохо нилээд ехээр үгэдэг болгохо ябадал богонихон болзор соо туйлаха зорилго республикын партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай урда, колхозниигуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй урда табина.

Энээнтэй дашарамдуулан эдэ жэлнүүдтэ Сэлэнгын, Зэдын, Хориин, Хэжэнгын, Мухаршэбэрэй, Яруунын, Бичурын, Ториин, Кяхтын, Кударын, Курумканай, Баргажанай ба бусад зарим аймагуудай колхозуудта хонин ажалай эгээн ехэ ургалта туйлаха, эдэниие манай республикын хүгжэлтэ түгэс хонин ажалтай аймагууд болгохо зорилго табигданхай. Тус аймагуудта табан жэлэй турша соо хонидой тоо толгой адагынь хоёр дахин, хэдэ хэдэн аймагуудта бүри ехээр ургаха ёһотой.

Республикын хониной-товарна түрүү фермэнүүдэй, жэшээлхэдэ Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ ба Тельманэй нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ, Ульяновай нэрэмжэтэ, Ленинэй нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, мүн олон тоото эрхим хонишодой хүдэлмэриин дүршэл хадаа хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэй даалгабариие тусхайта болзорнуудтань дүүргэхэһээ гадна, нилээд үлүүлэн дүүргэхэ бүхы арга боломжын бии байһые гэршэлэн харуулна. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Цыренжит Бадмаевна Доржиева энэ жэлдэ 397 эхэ хонидһоо 437 хурьгадые абажа түлжүүлээ, тус аймагай «Улаан Үшөөтэ» колхозой хонишон Дашажап Идамжапов 291 эхэ хонидһоо 365 хурьгадые абажа түлжүүлээ, хонишон Гомбо Шагдуров 324 эхэ хонидһоо 385 хурьгадые абажа түлжүүлээ.

Иволгын аймагай Гильбэрын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Очир Найдановна Найданова 139 эхэ хонидһоо 237 хурьгадые абажа, түлжүүлээ. Ториин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Тугаринова Анна Нестеровна 265 эхэ хонидһоо 280 хурьгадые, хонишон Тугаринова Анастасия Георгиевна 177 эхэ хонидһоо 190 хурьгадые абаа. Эдэ ба энэ мэтын ондоо олон жэшээнүүд юу харуулнаб гэбэл, республикын колхозууд хонин ажалаа бүхы хэмжээгээр дэбжүүлхэ, хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ барагдашагүй ехэ арга боломжо ба резервнүүдтэй байна.

Ерэхэ жэлдэ хонидой тоо толгойн эгээн ехэ ургалта туйлаха гэжэ манай республикын правительствын ба партиин Обкомой тогтоол хараална. 1952 ондо бүхы республика дотороо хонинной тоо толгойн нийтэ дээрээ 40 шахуу процентээр, тиихэдэ хэдэ хэдэн аймагуудта нилээд ехээр ургалга туйлаха ёһотойбди. Энэ ушар хадаа бүхы хонидоо бүтэн бүрин үсхэбэрилгын түлөө, намарай болон үбэлэй түлнүүдые һайнаар абалга ба түлжүүлгын, илангаяа хонидой намарай ороондо бэлэдхэлгын, эмхитэйгээр үнгэргэлгын түлөө онсо харюусалга аймагуудай партийна, советскэ органуудта, хүдөө ажахын Министерстводэ ба тэрэнэй нютагуудтахи органуудта, колхозуудта ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ даалгана, яахадааб гэхэдэ, республикын колхозуудай тон олонхинь хонидоо намар ороондо оруулдаг ба түлыень хабартаа абадаг байха юм.

Гэбэшье, ороондо оруулалгые эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал багаар табиһанһаа боложо, республикын олохон колхозуудта нилээд олон хонид һубайрдаг, тиигээд республикын колхозууд жэл бүри хэдэн арбаад, зуугаад мянган хурьгадые дутуу абадаг байна. Тиимэһээ, эхэ хонидоо һайнаар ороондо оруулха ябадал 1952 ондо хонидой тоо толгойе олошоруулха түсэбэй хуби заяае түбхын түрүүн шиидхэхэ байна. Нэгэшье эхэ хонин нэгэшье колхоздо һубай үлэхэгүйнь шухала. Энэнэй тулада, эхэ хонид ба хусануудаа хаһа саг соонь бэлэдхэхэ, тэдэндээ, илангаяа бүрьһэ шадалаар муунуудтань нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, хониной-товарна бүхы фермэнүүдые хусануудаар хангаха хэрэгтэй. Тиихэдэ искусственна аргаар ороондо оруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Искусственна аргаар ороондо оруулха пунктнууд, тэрээниие эмхидхэхэ кадрнууд саг соогоо бэлэдхэгдэхэ зэргэтэй. Эдэ бүгэдэ хадаа хонидые искусственна аргаар ороондо оруулха, хонидые ашаг ехэтэ үүлтэрэй хусануудта табиха түсэбүүдэй заабол дүүргэгдэхын тулада хэгдэхэ ёһотой.

Нютагуудтахи советскэ ба хүдөө ажахын органууд болбол хонин һүрэгые түргөөр үсхэн олошоруулхын түлөө тэмсэлдэ тус асуудалай имагта шухала удхатайе бүрин ойлгохо, энэ ехэ хэмжээ-ябуулга бэелүүлгэдэ үдэр бүриин хиналта хэхэ ёһотой. Энэмнай хонин ажал түргөөр хүгжөөхын тула шухала условинуудай нэгэн мүн гэжэ ойлгоод, орооной кампаниие амжалтатайгаар дүүргэлгын түлөө колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, фермэнүүдые даагшанарай, партийна ба комсомольско эхин организацинуудай секретарьнарай харюусалгыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

II.

Республикын колхозуудтахи хонин һүрэгые шанарай талаарнь һайжаруулха асуудалнуудта онсо тогтохо хэрэгтэй байна. Министрнүүдэй Советэй ба партиин Обкомой тогтоол хадаа хонидой ашаг үгэлгын, түбхын түрүүндэ, ноохоной абтасын ургалтын талаар ехэ даалгабаринуудые тогтоогоо. Республикын колхозууд нарин ба нарибтар ноохо орондоо ехээр үгэжэ шадаха ба үгэхэ ёһотойшье. Энэ ямар ушартайб гэхэдэ, колхозууд хадаа хонидой тоогой ургалта туйлаад хизаарлаха бэшэ, харин түбхын түрүүндэ нарин ба нарибтар ноохотой хонидой тоо толгойн ургалта хангаха ёһотой байна. Тиимэһээ, нарин ноохотой хонидые үсхэбэрилгэ мүнөө хонин ажал хүгжөөлгэдэхи гол шухала зорилго болонхой.

Хонин ажал түргөөр хүгжөөхэ ба тэрэнэй ашаг үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ зорилгоор, нарин, нарибтар ба шэрүүбтэр ноохо тушааһанай түлөө ехэ урмашуулганууд правительстваар тогтоогдоо. Ноохо тушааһан колхозуудай олзонуудынь хонин ажалһаа мүнөө абадаг олзоһоон ехээр дээшээ болохо байна. Жэшээ болгон Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Энэ колхоз 15 мянга шахуу толгой хонидтой, мүнөө жэлдэ ноохо тушаалгаһаа 163,5 мянган түхэриг абаһан байна. Тэрээнһээ гадна, уялгата ёһоор тушаагдаха фуражна культурануудай 472,5 центнер ороохоной орондо тоосоһон ба 376 центнер концентрированнэ тэжээл худалдан абаха тайлбаритай болоһон байха юм. Гэхэтэй хамта, нарин ба нарибтар ноохотой хонидоор (оройдоо 2556 толгой гэхэ гү, бүхы һүрэгэй 17 процент) үсөөншэгшье һаа, нарин ба нарибтар ноохо гүрэндэ тушаажа оруулһан олзонь 65.667 түхэриг гэхэ гү, 41 процент болоһон байна.

Хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй ёһоор колхозой хонидой тоонь 26 500 толгой, тэрэ тоодо нарин ба нарибтар ноохотой хонидынь 10.150 толгой гү, бүхы хонидой тоо толгойн 38 процент болохо, ондоогоор хэлэбэл, 1951 ондо байгшаһаа дүрбэ дахин шахуу олон болохо юм. Мүн шэрүүбтэр ноохотой хонидой тоо нилээд олон болохо — 1951 ондо 3.350 толгой байһан аал, 1955 ондо 7.200 толгой болохо. Нарин, нарибтар ба шэрүүбтэр ноохотой хонидой тооое арбидхахатаяа хамта тэжээлэй базые, хонидой тэжээбэриие эрид һайжаруулга хадаа гүрэндэ ноохо тушаажа оруулха олзоёо хэдэ дахин ехэдхэхэ, мүн миллионер болохо арга энэ колхоздо олгохо байна. Табан жэлэй эсэс тээшэ тус колхоз 600 центнер шахуу ноохо абаха юм. Гүрэндэ тушааһан ноохонойнгоо түлөө, тайлбарилан хэлэбэл, гүрэндэ ноохо тушааха түсэбөө 100 процент дүүргээд байхадаа 700.000 үлүүтэй түхэриг олзо оруулха. Тэрээнһээ гадна, гүрэндэ тушаагдаха фуражна культурануудай 2.049 центнер ороохон ба амидын шэгнүүрээр 104 центнер мяханай орондо тоосохо болоно. Гүрэндэ ноохо тушааха түсэбөө 11 гаран процентээр үлүүлэн дүүргээ һаа, хонин ажалһаа орохо олзонь үшөө 200.000 түхэригөөр нэмэхэ байна.

Хонин ажал хүгжөөлгөөр артельнэ ажахын олзо орошын ургаха перспективэнүүдынь иимэ ехэ. Эдэ перспективэнүүд колхозуудай бэелүүлжэ ба туйлажа шадахаар.

Манай республикын колхозууд жэл бүри эрхим хусануудые абана. Эдэниие зүбөөр хэрэглээд байбал, хонидые метизацилга үргэн хэмжээтэйгээр хангагдаха. Гэхэ зуура, хонин һүрэгөө шанарай талаарнь һайжаруулха асуудалнуудта мүнөө хүрэтэр анхарал огто табигдадаггүй байгаа. Тиин, хонин һүрэгые һайжаруулха, эрхимүүдыень шэлэжэ илгаха түсэбтэ хүдэлмэри биратайгаар ябуулагдаагүй, нарибтар ба шэрүүбтэр ноохотой эхэ хонидые нютагай шэрүүн ноохотой хусануудта табиха ябадал тохёолдуулагдадаг, колхозуудта бии байһан ашаг ехэтэй хусанууд буруугаар хэрэглэгдэдэг байгаа. Зорилго юуб гэбэл, хонин һүрэгые шанарай талаарнь һайжаруулха асуудалнуудта мүнөө гол анхарал хандуулха, республикын колхозуудта имагта нарин, нарибтар ба шэрүүбтэр ноохотой хонин һүрэг ойрын жэлнүүдтэ бии болгохо, манай хонин бүриһөө 3—4 ба дээшээ килограмм һайн шанартай ноохо абаха ябадал туйлаха шухала. Энэнэй тулада, бүхы колхозууд имагта ашаг ехэтэй, нарин ноохотой хусануудтай байха, тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ, племенной ехэ хүдэлмэри хэхэ, хонидые һайтар шэлэн илгаха ба шэлэн тааруулжа үрэжүүлхэ ёһотой Энэ хэрэгтэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүгһөө ехэ эдэбхи гаргаха, колхозуудта туһалхань шухала.

III.

Хонин ажал хүгжөөхын ба тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын тулада һайн показательнуудтай байхаһаа гадна, мүн тэдэнээ зүбөөр хэрэглэхэ. хонидые шэлэн илгаха ба шэлэн тааруулжа үрэжүүлхэ хэрэгтэй. Хонидтоо харууһа зүбөөр хангалга, хонидоо һайнаар эдеэлүүлхэ ба байлгаха ябадал хэрэгэй амжалтые нилээд шиидхэхэ байна. Хонин ажал хүгжөөхын түлөө тэмсэхэдээ колхозуудтахи үргэн ехэ бэлшээридэ найдаад һуугаа һаа, алдуу, эндүү болохо байгаа. Энэ хадаа шухала условинуудай нэгэн байһаниинь дамжаггүй, гэбэшье һайн бэлшээринүүдтэй байхын, тэдэнээ зүбөөр ба хүсэд ашаглахын хажуугаар, үбэлэй сагта шухала тэжээлэй элбэг запас колхоз бүхэндэ бии болгохо хэрэгтэй.

Хонин һүрэгые шанарай талаарнь һайжаруулха ба нарин, нарибтар ноохотой хонидые үсхэбэрилхэ зорилго шиидхэхэтээ хамта, тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын асуудалнуудые тон шангаар табиха хэрэгтэй. Сабшалангай, тэжээлэй культурануудай тарилгын талмайнуудые үргэдхэхэ, бургааһа боролжонуудые сэбэрлэхэ ба үндэһөөрнь арилгаха, бэлшээринүүдые һайжаруулха ба уһалха үргэн ехэ хэмжээ-ябуулганууд республикын Министрнүүдэй Советэй ба партиин Обкомой бюрогой тогтоолоор баталагданхай. Хонин ажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгые бүдүүн тэжээл суглуулха тэдыгээр хизаарлаха ёһогүйбди. Нарин ба нарибтар ноохотой хонидые үсхэбэрилгэ, тэдэнэй ашаг шэмэ үгэлгые тон ехээр дээшэлүүлгэ хадаа шэмэтэ корнеплодууд ба силос, тэрэшэлэн концентрированнэ тэжээлнүүд гэхэ мэтэ шэмэтэ тэжээлнүүдэй запас байгуулангүй бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй. Эдэ бүхы асуудалнууд колхоз, аймаг бүхэндэ табигдажа, шиидхэгдэхэ ёһотой.

Малажал хүгжөөлгын түлөө тэмсэлдэхи тон харюусалгатай үенүүдэй нэгэн — малай үбэлжэлгэ эхилхэнь. Малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ ба эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэй. Малай үбэлжэлгэдэ тон муугаар бэлэдхэһэнһээ, ханамжагүйгөөр хандаһанһаа шалтагаалан үнгэрэгшэ үбэл олон мал, илангаяа хонид гарзалжа, нийтын малажалда ехэ хохидол ушаруулһаниинь элитэ. Тиимэһээ, нёдондо жэлдэ малай үбэлжэлгэ үнгэргэлгын алдуу дутуунуудые хараадаа абажа, бүхы хонидоо, түрүүшын ээлжээндэ —түрэхэ хонид, хурьгад ба хусануудаа үбэлэй шухала байрануудаар, хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха, хонидой үбэлдөө байха газарнуудта тэжээлнүүдэйнь хаһа саг соогоо абаашагдахын, зүбөөр гаргашалагдахын, найдабаритай һайнаар хадагалагдахын, наринаар бүридхэгдэхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй.

Гүүртэнүүдые зүбөөр эмхидхэлгэ ехэ удхашанартай. Бүрьһэ шадалаар муу хонидые мүнөөнһөө тусхай группанууд болгон илгажа, эрхим услови хангаха шухала.

Хонидые үбэлдөө бэлшээлгэ эмхидхэхэ асуудалда онсо тогтохо шухала байна. Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй байдал дээрэһээ харахада, олохон колхозууд ба аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй адуулганда найдаад, зохихо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэдэггүй, тэжээл бэлэдхэдэггүй, бэлшээриин газарнуудые эртээнһээ шэлэжэ олодоггүй, хашаанууд ба базануудые баридаггүй, хэрэгтэй үбһэ тэжээл зөөжэ абаашадаггүй ба уһалууряар хангадаггүй байгаа. Аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, колхозууд болон совхозууд үнгэрэгшэ жэлнүүдэй байдалһаа зохихо тобшолол хээд, хонидые үбэлэй бэлшээлгэдэ эрхимээр бэлэдхэхэ ба тэрээниие эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада шухала хэмжээнүүдые абаад байбал, хонидой үбэлэй адуулгые һайнаар үнгэргэжэ шадаха байна.

Хонин ажалай дэбжэлтэ туйлаха зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ, хонидой ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлгэ хадаа хониной-товарна фермэнүүдэй даагшанарые, хонишодые, пастугуудые, хурьгашадые шадамараар ба зүбөөр шэлэжэ табилгаһаа дулдыдаха байна. Колхозой правленинүүд, партийна организацинууд хадаа өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ ба дуралдаг, үнинэй, дүй дүршэлтэй хонишодой кадрнуудые хониной-товарна фермэнүүдтэ бусааха, тиихэтээ хамта энэ хэрэгтэ муугаар хандадаг бүхы хүнүүдые хониной-товарна фермэнүүдтэхи хүдэлмэриһөө сүлөөлхэ уялгатай. Хониной-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэришэд тушаа большевистскэ оролдолго гаргаха, тэдэнэй дүүргэдэг хүндэтэ үүргэ тухайнь, хонин ажалтай колхозуудта, хониной-товарна фермэнүүдтэ хүдэлмэрилдэг колхозниигуудта зорюулан парти ба правительствын заабаряар тогтоогдоһон урмашуулганууд тухайда хододоо тайлбарилан ойлгуулха шухала. Отаранuудай байһан газарнуудта хонишодой дулаан ба һайтар түхеэрэгдэһэн гэр байранууд баригдаха, түлишэ, эдеэ хоолой продуктнууд саг соогоо абаашагдаха, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин зүгһөө нүүдэл худалдаа наймаан эмхидхэгдэхэ ёһотой.

Хонишодые дулаан хубсаһаар хангаха ба тэдэнэй дунда культурна хүдэлмэри ябуулха шухала.

Партийна организацинууд малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө, хонидой тон ехэ ургалта туйлахын, хурьгадые һайнаар байлгаха ба түлжүүлхын, хонин һүрэгые шанарай талаарнь һайжаруулхын түлөө хонишодой социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой. Хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө республиканска мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухайда Бурят-Монголой бүхы колхозниигуудта хандаһан Хориин аймагай Үдын сомсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозниигуудай хандалга бүхы хэмжээгээр дэмжэгдэхэ ёһотой байна. Үдын колхозниигууд хонидойнгоо тоо толгойе хоёр жэл хахадай турша соо гурба дахин олошоруулха ба хонин һүрэгөө шанарай талаарнь һайжаруулха уялга абаа. Үдынхидэй хандалга бусад колхозуудай ба аймагуудай хонишодоор ехэтэ һайшаан дэмжэгдээ. Суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ, хонин ажал хүгжөөхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ ба хонин һүрэгөө шанарай талаарнь һайжаруулха тодорхой уялганууд абтана. Зорилго юуб гэбэл, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, абаһан уялгануудаа бодото хэрэгүүдээр — үбэлжэлгэдэ эмхитэйгээр бэлэдхэжэ ба һайнаар үнгэргэжэ, хонидые намартаа ороондо оруулха хэрэгтэ һайнаар бэлэдхэжэ ба үнгэргэжэ, хонидой һубайралгые усадхажа, абтаһан түлнүүдые бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ, племенной хүдэлмэри һайжаруулха нийтын хэмжээ-ябуулга бэелүүлжэ, хонин ажалые зооветеринарна талаарнь хангалга һайжаруулжа бэхилхэ шухала.

Манай республикын колхозууд хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ бүхы условинуудтай ба арга боломжотой байна. Зүгөөр, энэ хадаа хонин ажал хүгжөөлгын асуудалнуудта, хонин ажал хүгжөөхэ тухай ба ноохо үйлэдбэрилгые ехэ болгохо тухай Министрнүүдэй Советэй, партиин Обкомой бюрогой тогтоолые дүүргэхын тула колхозуудай хэжэ байгаа хүдэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилхэ ба хинан шалгаха ябадал бэелүүлгын асуудалнуудта саг үргэлжэ анхарал табихыень партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудһаа эринэ. Малажалай энэ шухала һалбариие дэбжүүлгэтэй холбоотой бүхы асуудалнуудые һайтар шэнжэн мэдэхэ, колхозниигуудай дунда эмхидхэлэй ба нийтэ-политическэ ехэ хүдэлмэри үдэр бүри ябуулха хэрэгтэй.

Хонин ажалай бүхы хэмжээнэй дэбжэлтэ, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгын ургалта хангажа, манай партиин ба Советскэ гүрэнэй табиһан дайшалхы зорилгые большевистскэ ёһоор бэелүүлхэ гээшэ республикын партийна, советскэ ба ажахын органуудай, колхозуудай болон совхозуудай, бүхы колхозниигууд ба колхозниицануудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга, нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Улан-Удэ станциин депогой подъ... но цехын слесарь-экипажник Гри... Евгеньевич Сапожников стах... ажалай жэшээ харуулна. Сентя... гаа түсэбые тэрэ 250 процент ... гаа. Октябриин 34 жэлэй ойн ... лэлдэ стахановска вахтада ... нүхэр Сапожников халаанай... даалгабариие 200—250 ... дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Сапо... хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай ...

Шагналда хүртэб...

Мяханай ба һүнэй промы... ностьда олон жэлдэ оролдо... гоор хүдэлмэрилһэн, СССР-э... ха-һүнэй промышленностиин ... нистерствын олон хүдэлмэ... шэд правительствын шаг... хүртэбэ.

Шагналда хүртэгшэдэй ... Улан-Удын мяха-консервын ... бинадай хүдэлмэрилэгшэд ... «Ажалай шэн габьягай т... медаляар—комбинадай глав... женер К. А. Карасев, мяха ... дэг цехын начальник Е. А. ... лин, ветеринарна врач А. Я. ... нотрус, «Ажалда шалгарһаны... лөө» медаляар өөхэнэй цехы... чальник Н. Т. Сощенко ... шагнагдаба.

Һайндэрэй урда тээ худалдагдаха зүйлнүүд

Октябрьска революциин һай... рэй урда тээ городой ба ай... дай ажалшадта худалдагдах... сервированнэ продукци «Гл... сервын» республиканска ... абтажа эхилбэ. Хамта 12 ... консервированнэ помидор, ... соус, варенье болон бусад ... дуктнууд ороной центральна... дуулһаа асарагдаха байна.

Мүнөө 4 вагон консервэ ... даад, худалдаанай орган... нуудта ба эдеэ хоолой пре... тинуудта үгтэжэ эхилээ.

И. Гросс...

Шэнэ продукци үйлэдбэрилдэг болоб...

Улан-Удын «Металлоширпо... завод пеэшэнэй шэрэм, ха... үүдэ гэхэ мэтын зүйлнүүдые ... хан гаргадаг болобо. Гадна, ... гэн түмэр амһартануудые ... гаргалга механизацилагдаа.

Шудхалгын цехын хүдэл... шэд энээнэй урда тээ туд ... хүдэлмэрилдэг байһанаа, ... бригадна методээр хүдэлмэ... болобо. Иигэжэ ажалай бүт... 50 процентээр дээшэлүүлһэ... на.

Заводой хүдэлмэриш... колхозой поли дээр...

Хэжэнгын колхозуудай ху... гын хүдэлмэридэ туһалал... тула Улан-Удын Ленинэй ор... ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд «Ула... ряашан» колхоздо ерэһэн ... Тэдэнэр комбайнова агрегат... таряа сэбэрлэлгын хүдэлм... ябалсаа.

Комбайнер Шамсудинова... гадта хүдэлмэрилһэн комс... Афанасий Сиротин колхоз... ли дээрэ 26 үдэрэй турша... дэлмэрилхэдөө 72 ажалта ... олоһон байна. Тэрэ хадаа ... хүдэлмэриин үльгэр жэшээ ... руулхаһаа гадна, агрегадай ... мэришэдэй дунда агитацион... дэлмэри ябуулба.

Таряа сэбэрлэлгын хүдэлм... ябаһан коммунист В. Товпен... Брызгина, Н. Куминова ба ... ноомоёо үлүүлэн дүүргэнэд.

Б. Шаралд...

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

Малажалаа тоодоггүй байхадань

Нёдондо үбһэ тэжээл ба соломо багые хуряажа, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоз ниитэдээ малые муугаар үбэлжүүлһэн. Артелиин гэшүүд январь, февраль һарын шанга хүйтэн соо малаа ожорһо сабшажа, малаа тиигэн ондо оруулһан байна. Гадна, дулаан байрануудай хүрэлсээгүй байһан дээрэһээ хүйтэн байрануудта малнуудынь олоороо хагшалжа байдаг. Тэрээнэй эсэстэ мал олоороо зүдэрһэн, ашаг шэмэтэ малынь тураһан байха юм. Тиигэжэ артель мүнөө жэлдэ үнеэдһээ арбаад мянган литр һү дутуу һааһан, хонидһоо бага нооһо хайшалһан байна. Жэшээнь, ойгша оной 9 һарын турша соо фермэдэ зэргээр үнеэн бүриһөө 950 литр һү һааха түсэбтэй байһан хэрэгтэ, оройдоо 500 литр һаагаа. Мүн олон эхэ малнууд һубайр, малай тоо олошоруулха гүрэнэй түсэб дүүргэгдэхэгүй тээшээ байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй хүшэр хүндэ үбэлжэлгэһөө колхозой правлени түрүүлэгшэнь нүхэр Лубсанов) тобшолол хэжэ, мүнөө жэлдэ малнуудаа үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэхэ ёһотой байгаа. Иимэ арга боломжо энэ колхоздо яһала бии. «Коминтерн» колхоз хуу шахуу хэрэглэгдадаг нилээд ехэ сабшалантай, малай байрануудые эртээн заһаха ба шэнээр бариха яһала олон дархашуултай. Колхозой правлени барилгын бригадые нёдондонойхиһоо эртэ эмхидхэһэн байгаа. Мүн сабшалан һайжаруулхын тула зарим тэдэ юумэ хэжэ, нёдондонойхиһоо ехэ үбһэ хуряаһан байха юм.

Гэбэшье, эдэ бүхы хүдэлмэринүүдэй үшөөл бага, мүнөөдэрэй малнуудые хүсэд хангажа шадахагүй гэжэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд ойлгоодүй байна. Юуб гэхэдэ, колхоз тэжээл бэлэдхэхэ түсэб оройдоо 50 хүрэхэгүй процент дүүргээ. Теэд энэ хүдэлмэрие үни болюулжархиһан байха юм. Тарина, соломо ба михиинэ дуулань суглуулжа абаха хэрэгтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа оройдоо хандуулнагүй. Таряа хуряалгын эхеэр соломо ба михиинэ бага зэргэ суглуулдаг, һүриидэг аад, һүүлэй үедэ тиигэхээшье болёод, малда гэшхүүлжэ ба үжөөжэ байна. Иимэ баримтанууд таряанажалай бүхы гурбан бригадануудта үзэгдэнэ.

Таряанажалай гурбадахи бригадын (бригадирынь нүхэр Гимниндармаев) зелёнкын талмайн нилээд ехэ хубиие колхознигуудай ба ниитын мал гэшхэжэ, эдижэ дууһаа. Мүн хуряагдаагүй овесой талмай дээрэ малнууд бэлшэжэ ябадаг. Иигэжэ тус колхоз тон үнэтэ тэжээлнүүдээ хороожо байна.

Малай байрануудые барилга ба заһабарилга тон удаанаар ябуулагдана. Нёдондо эхилэгдэһэн хонинай байрын барилга мүнөөшье дүүргэгдээгүй Энэ жэлдэ колхоз тугалай типовой байра барижа эхилээ һэн. Теэд тэрэнэй барилга хэлэшэгүй удаанаар ябуулагдана. Малай хуушан байрануудые заһаха тухай үнинэй хөөрэлдэдэг болобошье, юушье хэгдэнэгүй.

Имагтал малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй асуудалые колхозой правлениин ба партийна организациин үдэрһөө үдэртэ, саг үргэлжэ хүтэлбэрилдэггүй, малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр, дулаан байраар хангахын тула колхознигуудые эмхидхэдэггүй дээрэһээнь иимэ байдал тохёолдоо. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мүн колхозой малшадшье «тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүйшье һаа, нёдондонойхиһоо ехэ үбһэ суглуулаабди. Энээнһээшье бага тэжээлтэй аад, малаа ондо оруулагша һэмди» гэжэ тон буруугаар бодоно. Энэ хадаа эрид шууд хоримжологдоһон, малай үбэлэй бэлшээридэ найдаһан хэрэг болоно. Эдэ бүхы дутагдалнуудаа ойрын үдэрнүүдтэ усадхажа, ниитынгээ малда садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ хангаха хэрэгтэй. Тэрэшэлэн колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадһаа мал худалдан абажа, мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб эрхэ бэшэ дүүргэхэ ёһотой.

Б. Гаврилов.

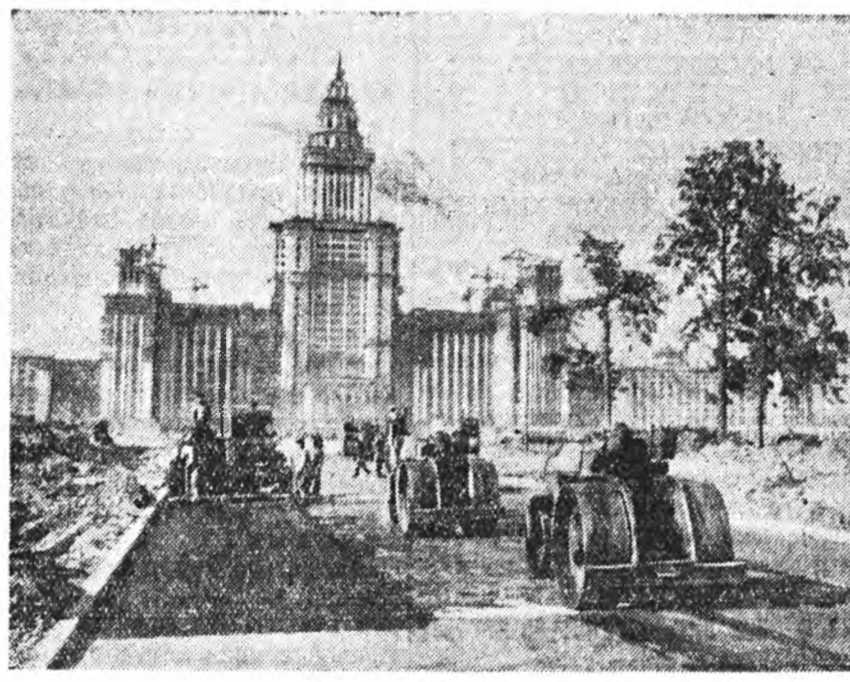

Москва. Ленинскэ хаданууд дээрэ Московско гүрэнэй университедэй баригдажа байһан байшангые гоёолготой хамта угаа ехэ территориие болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри ябуулагдана. Сахэ ба үргэн проспектнүүд—подъезднүүд хэгдэнэ, бассейнүүд, фонтанууд, сөөрэмүүд баригдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наукын Ордоной главна корпусой дэргэдэ харгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

БАРИЛГЫН ГУРБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой барилгын бригадые коммунист Гынден Батуевич Милючинов хүтэлбэрилнэ. Энэ бригада мүнөө жэлдэ хонинай 2, тугалай 3 байра, мүн үхэрэй болон гахайн типовой байрануудые барижа, ашаглалгада үгэбэ. Энэ бригада 72 тугалай, 85 үхэрэй байха байрануудые племенной үхэрэй фермэдэ һаяхан тушааба. Эдэ барилганууд ниитын малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан байна.

Нүхэр Милючиновэй бригада аймагай хүдөө ажахын выставкын кандидат болгогдонхой.

ХЭРЭЭҺЭЛҮҮЛЭН ТАРИГДАҺАН УЧАСТОК ДЭЭРЭ ҮНДЭР УРГАСА ХУРЯАГДАБА

Үнгэрэгшэ хабар аймагай колхозууд таряа хэрээһэлүүлжэ тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Шалановай бригада 192 гектар талмай дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин 25 центнер шэниисэ, нүхэр Цыбеновэй бригада 97 гектар талмай дээрэһээ гектарай 20 центнер ургаса хуряаһан байна. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Хобраковой бригада 150 гектар талмайн га бүриһөө 18 центнер сортовой шэниисэ хуряагаа. Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Терентьевэй бригада өөрынгөө участок дээрэ мүн үндэр ургаса ургуулаа.

Аймагай таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ жэлдэ хэрээһэлүүлжэ тариха талмайгаа хоёр хахад дахин үргэдхэхэ байна.

ЭСЭГЭ ХҮБҮҮН ХОЕРОЙ АМЖАЛТА

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуунай товарна фермэдэ «Республикын эрхим адуушан», «Социалистическэ хүдөө ажалай отличник» Радна Бухаевич Ухинов ажаллажа байдаг. Эсэгынгээ туһалагшаар тэрэнэй хүбүүн Гомбо хүдэлмэрилнэ. Эсэгэ хүбүүн хоёр даажа байһан 67 гүүнһээ энэ жэлдэ 66 унага абажа, бүрин бүтэнөөр тулжуулбэ.

ГҮРЭНТЭЙГӨӨ ТООСОБО

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые тушаалгаар гүрэнгэйгөө бүримүһэн тоособо. «Эхэ орёндоо таряа, һү, мяха, хартаабха ба овощь улам ехээр үгэхэ бүримнай бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулга болоһон манай орон бүри схэ хүсэтэй ба баян болохо байна» гэжэ колхозой гэшүүд мэдүүлнэ.

С. Тараскин.

Племенной адуу үсхэбэрилхэ

Манай республикын колхозуудай адуунай тоогой олошоруулагдахатай хамта, тэрэнэй үүлтэрэй шанар һайжаруулагдажа байха юм. Дайнай һүүлдэ, 1945 ондо республика соомнай племенной адуунай 15 фермэ байгаа һаа, 1951 оной январиин 1-дэ тиимэ фермэнүүдэй тоо 30 хүрэһэн байна. Мүнөө жэлдэ олохон колхозууд ба адуунай ажахынууд племенной адуу үсхэбэрилхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээ. 1951 оной 10 һара соо колхозуудай адуунай фермэнүүдтэ племенной адуунай тоо 2,3 процентээр олошороо.

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз племенной адуунай фермэтэй юм. Тус фермые Л. Д. Ревинский даадаг. Тэрэ фермэ эрхим фермэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. Тус колхоз 1946—50 онуудта соо 17 толгой племенной адуу колхозуудта худалдажа, 250 мянган түхэриг абаһан байна. Тиихэтэйгээ хамта нёдондо жэлдэ 40 толгой племенной гүүдые худалдан абажа фермээ томодхоһон байха юм. Түл абалгааршье муу бэшэ амжалта туйлана. Энэ жэлдэ колхоз 100 толгой гүүн бүриһөө 70 гаран унага абаһан ба гүүдые искусственна аргаар ороондо оруулха түсэбөө 100,1 процент дүүргэһэн байна. Колхозой адуун жэл ерэхэ бүри томо ба ульгам болгогдожо байха юм.

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой племенной адуунай фермэ һайн фермэнүүдэй нэгэн юм Энэ фермэ түл абалга ба гүүдые ороондо оруулалгаар һайн амжалта туйлана. Энэ жэлдэ тус колхозой 3 залуу азарга Улан-Удын республиканска ипподром дээрэ һоригдоһон байна. Тэдэ азарганууд ульгам хурдан байһанаа харуулаа.

Гэхэтэй хамта зарим колхозуудта племенной хүдэлмэри һулаар табигданхай Энэ хадаа Кабанскын аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозоо хабаадана. Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд племенной адуугаа һайжаруулгада анхаралаа багаар хандуулна. Гүүдэйнь хахадһаа үсөөниинь түрэһэн, ороонгой кампаниин түсэб дүүргээгүй байна.

Байгша ондо Улан-Удын республиканска ипподром дээрэ Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Кабанскын, Заиграйн аймагуудай колхозуудай племенной азарганууд һоригдоо. Тэрэшэлэн гүрэнэй заводской конюшниин ба Улан-Удэ городой эмхи зургаануудай олон морид эндэ һоригдоһон байна. Эндэ республикын колхозуудай адуунай шанарай һэйжарһаниинь харагдаа.

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой «Эквидон» гэжэ хсёр наһатай дааган азарга ипподромой харгыгаар 1600 метрын зайе 2 минута 46 секунда соо хатаржа гараһан байна.

Энэ хадаа республикын колхозуудай адуунай товарна фермэнүүдые даагшанарай ба моришодой племенной хэрэгые зүбөөр табиһанай гэршэ мүн.

Октябриин 7-до ипподром дээрэ племенной азаргануудые харуулга болоо. Тэндэ 60 гаран азарганууд хабаадаа. Удаань хатарша азаргануудай урилдаан болоһон байна. 3200 метрын урилдаанда гүрэнэй заводской конюшниин «Сибарит» гэжэ азарга түрүүлээ.

Мүнөө жэлэй зун-намарай сезон соо үнгэргэгдэһэн хатарша адуудые һорилго хадаа республикын колхозуудай ба ажахынуудай племенной адуунай шанарые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ удхашанартай.

К. Кузьмин.

Тобшо һонинууд

◆ **Планиметр.** БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын газар эсхэмжэлгын ба севооборотой Управлени энэ жэлдэ газарай талмайе хэмжэн тодорхойлхо планиметр гэжэ гурбан шэнэ аппарат абаба. Тэдэ хадаа газарай талмай хэмжэлгын хүдэлмэрине хоёр дахин түргэдхэхэ байна.

◆ **Кяхтада пивын завод баригдажа байна.** Кяхтын эдеэ хоолой комбинат Кяхта городто пивын завод нээхэнь. Тэндэнь кондитерскэ ба унда харяаха зүйлнүүдые гаргаха цехүүд нээгдэхэ байна. Энэ заводой барилгада 200 мянган түхэриг һомологдонхой. Гараха оной январиин 1-дэ тус завод түрүүшын продукци үгэхөөр хараална.

◆ **Шофернууд значогуудаар шагнагдаба.** Улан-Удын автобусно гаражай 6 шофер ба хүдэлмэришэд эрхим хүдэлмэриин түлөө «РСФСР-эй автомобильна транспортын Министерствын отличник» гэһэн значогуудаар шагнагдаба. Тэдэнэй дунда шофер В. М. Андреев, ахалагша диспетчер Е. И. Паздеева, түмэршэ дархан К. Д. Соколов гэгшэд бии.

◆ **Лесхозуудта радиостанцинууд тодхогдобо.** Энэ жэлдэ аймлесхозуудта 10 радиостанци тодхогдобо. Эдэ радиостанцинууд Хойто-Байгалай, Баунтын, Яруунын, Баргажанай, Курумканай ба бусад аймагуудай лесхозуудта тодхогдоһон байна.

◆ **Залуу мэргэжэлтэд.** Воронежско ой модоной институт дүүргэһэн дээдэ эрдэмтэй 5 мэргэжэлтэд, Бузулукска ой модоной техникум дүүргэһэн 10 хүн манай республикада хүдэлмэрилхээ ерээд, аймагуудай лесхозуудта гараба.

◆ **Шатаршадай уулзалга.** Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай шатаршад городой һургуулинуудай шатаршадтай уулзаба. Һаяар баскетболоор факультедүүдэй түрүү һуури эзэлэлгын блиц-турнир болохонь.

◆ **Багшанар ба һурагшадай туһаламжа.** Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хуряалгын хүдэлмэридэ тэндэхи һургуулиин 6 багшанар, олон һурагшад хамта 150 хүн хабаадалсажа, ехэ хүдэлмэри хэбэ. Илангаяа хартаабха хуряалгадань ехээр туһалһан байна.

Яруунын мяханай совхоздо

Яруунын мяханай совхоз малай байрануудые ба малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байха гэрнүүдые бариха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Мүнөө жэлдэ 100 үнеэнэй ба 50 тугалай байра, типовой байра, 500 шубуунай байра, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй 2 квартиратай 2 гэр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Октябрь һара соо племенной 42 үхэр байха типовой байра барижа ашаглалгада үгтэхэнь.

Малай шэнэ байрануудые барилгада малажалай хүндэ хүдэлмэринүүдые дүүрэн механизацилха боломжотойгоор хэгдэнэ. Гадна, малнай арһанай үбшэнтэй тэмсэхэ ветеринарно-һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулхын тула ванна баригдаһан, хүсэ ехэтэй электростанциин гэр шулуугаар ба хирпиисээр баригдажа байна.

Совхозой дархашуул прораб нүхэр Григ, десятник нүхэр Жамсуев түрүүтэй совхозойнгоо малые дулаан байраар хангаха зорилгоор барилгын хүдэлмэринүүдэй түсэбые нилээд үлүүлэн дүүргэхын түлөө хоорондоо мүрысэн, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Дархашуул Убашуев, Уваров, Кузьмин, Белобородов, Эрдынеев болон бусад үдэр бүриингөө нормые 120—170 процент һайн шанартайгаар дүүргэжэ, стахановска ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Ж. Бадмаев.

Ниитынгээ малые олошоруулна

Иволгын аймагай «8-е Марта» колхоз ниитын малай тоо олошоруулгада ехэ анхарал хандуулна. Малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ зорилгоор хүдэлмэришэд ба албахаагшадһаа мал худалдан абалгые энэ колхоз эмхидхэбэ. Иволгын МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдһөө 10 гаран эмэ тугалнуудые абаа.

Тэрэшэлэн колхознигуудһаа, мүн Ганзурино станциин хүдэлмэришэд болон албахаагшадһаа мал худалдан абажа ба тэдээнтэй контрактаци баталжа байна.

Советскэ шэнэ оперонуудые үргэнөөр харуулха

Идеологическа асуудалнууд тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаһан түүхэтэ тогтоолнууд соо советскэ искусствода, советскэ театрнуудай хүдэлмэридэ тон ехэ анхарал хандуулагдаһаниинь эли. «Драматическа театрнуудай репертуар ба тэрэние һайжаруулха талаар хэмжээнүүд тухай», «Агууехэ харилсаан» гэжэ В. Мураделиин опера тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнууд болбол олонациональна советскэ искусствын урда, мании театрнуудай урда тон ехэ ба хариусалгатай зорилгонуудые табиһан байгаа.

Большевистскэ партиин сэсэн ленинскэ политикын ашаар бүхы советскэ искусство хадаа гайхамшагта һайхан амжалтануудые туйлажа, агууехэ советскэ эпохые тааража, идейнэ талаараа гүнзэгы, уран һайханаараа гоё зохёолнуудые байгуулжа байна. Искусствын түрүү зохёолнууд соо алдарта ехэ советскэ коммунизм байгуулагша советскэ хүнүүдэй героическа образ, большевигүүдэй партиин ворингулагша хүтэлбэри, манай агууехэ оронной түрүү үүргэ хүсэтэй, гүнзэгыгөөр тайлбарилагдажа байха юм.

Советскэ арадуудай ахадүүгэй ёһоор соо хүгжэжэ байһан бурят-монгол арад болбол Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр, агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар формоороо национальна, удхаараа социалистическэ өөрынгөө литература ба искусствые хүгжөөжэ, һүүлэй жэлнүүдтэ удха түгэлдэр хэдэ хэдэн зохёолнуудые байгуулба. Москвада болоһон бурят-монгол литературын вечернүүд манай литературын ба искусствын амжалтата хуудаһануудай нэгэниинь мүн.

Гэхэтэй хамта манай литературада, илангаяа манай искусствын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии. Бурят-Монголой гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын хүдэлмэриие абаад үзэе. Һүүлэй жэлнүүд соо тус театр хэдэ хэдэн классическа оперонуудые, советскэ хоёр балетнэ спектакль, бурят-монгол материал дээрэ зохёогдоһон хоёр шэнэ оперо табижа, театрынгаа идейно-творческо хүдэлмэриие һайжаруулха талаар алхам урагшаа хэһэн байгаа.

Зүгөөр оперо ба баледэй театрын мүнөөдэрэй байдалые хараад үзэбэл, тэрэнэй творческо хүдэлмэридэ ехэ алдуу дутуунууд бии байна. Ямар алдуунууд, ямар дутуунууд бии байнаб? Оперно театрын репертуарта 30 спектакль бии гэжэ тоологдоно. Гэбэшье, «Царская невеста», «Риголетто», «Севильский цирюльник», «Перикола», «Паяцы», «Штраусиана», «Корсар» гэхэ мэтын спектакльнууд үнинэй табигдахаяа болиһон аад, театрын репертуарта формальнаар, тоодо нэмэри боложо оруулагдаһан байха юм. Иимэһээ сцена дээрэ сохом табигдаха спектаклынуудайнь тоо оройдоо 23 болоно. Теэд мүн эдээн соохоонь, «Байкал дээрэ», «Мэдэгмааша» гэжэ оперонууд һүүлэй үедэ баһал табигдахаяа болишоһон байна.

«Кармен», «Демон», «Князь Игорь», «Тоска», «Мазепа», «Галька», «Фауст», «Лебединое озеро» гэхэ мэтэ спектакльнуудые театр табихадаа, тэдэнэй идейнэ удхые, уранһайханайнь үндэр формые элеэр, хурсаар тодорхойлон харуулжа шаданагүй.

Мүн «Байкал дээрэ» гэжэ оперын либреттэдэ, хүгжэмдэ баһал дутуунууд бии. Ямар үедэ боложо байһан событи тухай хэлэгдэһыень либреттэ дээрэһээ мэдэхын аргагүй. Мүн энэ либреттэ эпическэ шэнжэ шанараар нэбтэрэнхэй. Хүгжэмынь ойлгогдосогүй муугаар, формалистическээр бэшэгдэнхэй. «Мэдэгмааша» гэжэ оперын либреттэ соо партийна организациин хүтэлбэри тон багаар харуулагданхай. «Красный мак» гэжэ балетнэ спектакль соохи танцань, балетнэ номернуудынь хайша хэрэгээр, идейнэ удхагүйгөөр, уранһайханай мэргэжэл багатайгаар харуулагдаһан байна. «Юность» гэжэ шэнэ балетнэ спектаклиин зарим үзэгдэлдэ баһал дутуу зүйлнүүд бии.

Оперно театрын репертуарай дутагдалнууд эндэ хэлэгдэһэн зүйлнүүдээр хизаарлана бэшэ, харин бүри ехэ, бүри тэсэшэгүй дутуунууд бии. Юуб гэхэдэ, репертуар соонь мүнөө үеын советскэ, ород түрүү оперонууд оройдоошье байхагүй юм.

Советскэ шэнэ оперонуудые табингүй, мүнөө үеын темэһээ зарһан ябадал хадаа ехэ алдуу мүн. Юуб гэхэдэ, манай оперно театрын табидаг спектакльнуудай олонхинь урда сагай байдалые харуулһан, хуушанай үеын темэдэ зорюулагдан бэшэгдэһэн оперонууд болоно. Тэдэ спектакльнуудай зариманиинь геройнуудайнгаа үхэлөөр гү, али жэгэндээрэлгээр дүүрэнэ. Арба холо гаран спектакльнууд тиимэ түгэсхэлтэй.

Репертуарайнгаа иимэ шэглэлтын тон хангалтагүй байһаниие мэдэжэ, «Молодая Гвардия» гэжэ советскэ шэнэ оперо табиха гэжэ театрын дирекци (директорынь нүхэр А. М. Оксенкруг) түсэблэһэн байна. Энэ оперые ойрын саг соо гаргахабди гэжэ театральна хоёр сезон соо зар тунхаг тарааһан аад, мүнөө хүрэтэр үшөө табяадүй.

Оперно театрын репертуартахи баһа нэгэ гол дутуунь юуб гэбэл, оперно искусствые бурят-монгол хэлэн дээрэ нэбтэрүүлхэ ябадал тон хангалтагүй байна. Классическа ба мүнөөнэй оперонуудай либреттые бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулха талаар юушье хэгдээгүй. Тэрэшэлэн бурят-монгол хэлэн дээрэ шэнэ оперонуудые байгуулха талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Творческо хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ, тэдэниие идейнэ, творческо талаар хүмүүжүүлэн һургаха хүдэлмэри ехэ муугаар табигданхай. Мэргэжэлтэдэй үгы байһан дээрэһээ артистнартанъ бодото туһаламжа огто үзүүлэгдэнэгүй. Творческо талаар һуралсаха арга боломжо, зохистой услови байгуулагдаагүй. 5 концертмейстерэй орондо оройдоо гансахан хүн хүдэлмэрилнэ. Тиимэ дээрэһээ солистнар Б. М. Балдаков, К. И. Языкова-Гомбоева, А. А. Арсаланов гэгшэд оперонуудта гол рольнуудые наададаггүй, харин олонхи ушарта спектакльнуудта оройдоо хабаадалсадаггүй, шухала рольнуудһаа түригдэшэһэн байдаг. Театрын уран һайханай совет тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Спектакльнуудые баталжа абаха ябадал шүүмжэлэл багатайгаар, магталгын, баярай оршон байдалда үнгэргэгдэдэг зантай. Театрын оркестр, хоровой коллектив баһал шанар муутайгаар хүдэлмэрилнэ.

Спектакльнуудые гоёон шэмэглэ хангалтагүйгөөр табигданхай. Декорацида хэрэгтэй материалнууд тон дутамагаар үгтэдэг байна. Декорацида зорюулагдаһан мүнгые ондоо тээшэнь гаргашалха ябадал бии. Жэшээлхэдэ, нүхэр А. М. Оксенкруг ното хүлһэлжэ буулгуулааб гээд, хэдэн арбаад мянган түхэриг хуули бусаар гаргашалһан байха юм. Театрын дирекци, илангаяа нүхэр Оксенкруг шэнэ юумые мэдэрэн хүдэлмэрилхэ ябадалые оройдоошье хэрэгсээдэггүй. Ерэхэ сезонуудта ямар оперно ба балетнэ спектакльнуудые табиха байһаниинь мүнөө хүрэтэрөө мэдэгдээгүй. Советскэ шэнэ спектакльнуудые табиха талаар тодорхой түсэбгүй байна. Бурят-монгол хэлэн дээрэ ямар оперонуудай оршуулагдаха тухай, бурят-монгол хэлэн дээрэ ямар оперонуудай байгуулагдаха тухай ямаршье һанамжа, бэлэдхэл байдаггүй.

Рольнуудые артистнарта зүбөөр хубааха ябадалда олон алдуунууд гарана. Театрын дирекци артистнуудта рольнуудыень хубаахадаа, артист бүхэнэй мэргэжэл шадабариие хараадаа абангүй, нюур хараха ябадал гаргадаг. Жэшээнь, артистка Оксенкруг—Орлова һара соо 8 дахин наадахын орондо 16 дахин наадана.

Театрын шэнэ байшангай барилга ойрын үедэ дүүрэхэнь. Ямар бэлэдхэлтэйгээр, ямар шэнэ спектакльнуудтайгаар шэнэ байрада орохо юм? Энээн тушаа мүнөө хүрэтэрөө юуншье мэдэгдээгүй. Театрын дирекци, илангаяа нүхэр Оксенкруг үглөөдэрые харангүйгөөр, үглөөдэр юу хэхэ байһанаа бодонгүйгөөр, гансахан мүнөөдэрөөр амяа хараад, шэнэ юумые мэдэрэнгүй хүдэлмэрилдэг.

Иимэ ехэ дутагдалнууд юун дээрэһээ гараа6 гэхэдэ, нүхэр Оксенкруг тон буруу методээр хүдэлмэрилдэг. Хүдэлмэриин түсхай түсэб гэжэ оройдоошье байдаггүй.

Театрын хүдэлмэриин эдэ дутагдалнууд хадаа партийна, профсоюзна организацинуудай һулаар хүдэлмэрилһэн дээрэһээ бии болоо.

Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ Управлени, театрые олон жэлдэ хүтэлбэрилһэн ба мүнөөшье искусствын эмхи зургаануудай хүдэлмэрииеударидажа байһан нүхэр Г. Ц. Цыдынжапов оперно театрын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаагүй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Оперно театрын хүдэлмэридэ большевистскэ журам байгуулжа, шэнэ советскэ оперонуудые үргэнөөр харуулха гэшэ мүнөөнэй шухала зорилго мүн.

Германска Демократическа Республикын Арадай Палатын онсо заседани

Отто Гротеволиин правительственна мэдүүлгэ

БЕРЛИН, октябриин 10. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын Арадай Палатын онсо заседани мүнөөдэр Берлиндэ болобо. Энээниие бүхы немецкэ олониитэ угаа ехээр хүлеэһэн байна.

Заседани нээхэ зуураа, Арадай Палатын түрүүлэгшэ Иоганнес Дикман гадаадын дипломатическа түлөөлэгшэдые, мүн заседани дээрэ байлсаһан Германидахи Советскэ Контрольно Комиссиин түлөөлэгшэдые ба олон тоото айлшадые, тэрэ тоодо евангелическэ церковиин түлөөлэгшэ Грюберые, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй немецкэ Комитедэй генеральна секретарь Гейнц Вильманиие ба Баруун Германиһаа ерэһэн айлшадые амаршалба.

Тэрэнэй һүүлээр правительственна мэдүүлгэ хэхын тула Германска Демократическа Республикын премьер-министр Отто Гротевольдо үгэ үгтэбэ.

Мэдүүлгынгээ эхиндэ, премьер-министр хадаа Германска Демократическа Республикын Арадай Палатын дурадхалынь Германида, мүн хилын саана ехэ һонирхол үүдхэһэн тухай тодорхойгоор хэлэбэ. Хэблэлэй олон тоото шэнжэлэлгэнүүд ба политическэ элдэб ажал-ябуулагшадай хэлэһэн үгэнүүдые жэшээ болгон дурдажа, Гротеволь хадаа немецкэ бүхы хүн зон Германиин нэгэдэхэ шухала байһанда этигэнэ гэжэ тэмдэглэбэ. Гэбэшье, нэгэдэл хадаа харилсан ойлголсонгүйгөөр туйлагдажа болохогүй байна, тиимэһээ ниитэ германска зүблөө зарлаха шухала юм. Арадай Палатын дурадхалда боннско парламентын үгэһэн харюу тушаа Отто Гротеволь иигэжэ мэдүүлбэ:

Арадай Палатын дурадхалнууд немецкэ арадай олонхидой дунда бүрин дэмжэгдэһэн болобошье, федеральна парламент эдэ дурадхалнуудые зүбшөөгөөгүй. Ниитэ германска зүблөө зарлаха тухай дурадхалда федеральна парламент сэхэ харюу үгөөгүй. Арадай Палатын сентябриин 15-най хандалга соо тодорхойгоор хэлэгдэһэн дурадхалнуудта ямар ушарһаа федеральна парламентын харюу үгөөгүй байһаниинь ойлгогдоногүй. Ниитэ германска зүблөөнэй зүблэхэ зүйл тодорхойгоор дурадхагдаһан байбашье, федеральна парламент национальна суглаанда ниитэ германска һунгалтануудые хэхэ тухай асуудалаар мэдүүлгэ хээд лэ хизаарлаһан байна. Һунгалтанууд тухай дүрим боннско правительствын ба федеральна парламентын зааһан ёһоор зохёогдожо болохогүй байһаниинь лабтай. Харин тэрэ дүрим хоёр талын сүлөөтэ хэлсээгээр зохёогдохо ёһотой байна.

Ниитэ германска һунгалтануудые хэхэ условинууд тушаа сентябриин 27-до болоһон заседани дээрэ федеральна парламентын хэһэн дурадхалнуудай олонхинь абтахагүй байна. Гэбэшье, эдэ асуудалнуудһаа гадна бусад асуудалнууд бии юм. Бүхы Германи дотор демократическа һунгалтануудые хангаха зорилгоор, ниитэ германска зүблөөн дээрэ Зүүн ба Баруун Германиин түлөөлэгшэд тэдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ ёһотой байна. Энэ хадаа һунгалтануудые хэхэ ябадалда уласхоорондын хиналта тогтоохо тухай асуудалда илангаяа ехээр хамаадана. Эдэ шухала асуудалнуудые ниитэ германска зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэбэл һайн байха һэн гэжэ һананабди.

Ниитэ германска зүблөө зарлаха тухай, һунгалтануудые хэхэ тухай асуудалнуудые энэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхэ ба бүхы Германитай эбэй договор түргөөр баталуулха тухай Арадай Палатын дурадхалда федеральна парламент харюу үгөөгүй гэжэ премьер-министр Отто Гротеволь хэлэбэ. Ниитэ германска зүблөө зарлаха тухай асуудал, Германиие амгалан нэгэдүүлхэ ба эбэй договор баталха асуудал немецкэ бүхы арадай дунда зүбшэн хэлсэгдэжэ байхада, Аденауэрэй правительство баруунай гурбан верховно комиссарнуудтай нюуса хэлсээ хэнэ.

Нюусаар хэгдэжэ байгаа эдэ хэлсээнүүд Германиин хахаран бутаралгые гүнзэгырүүлхэ ба Германиие дэлхэйн гурбадахи дайнда татан оруулха зорилготой байна. Аденауэрэй правительствын эдэ хара мэхэ гохын аашануудта эсэргүү эрид протест мэдүүлхыень Арадай Палатада правительство дурадхана. Немецкэ арадһаа нюужа, федеральна парламентһаа нюужа немецкэ арадые Хойто-Атлантическа пактда татан оруулха арга боломжо Аденауэрэй правительстводо ямаршье ушарта олгогдохо ёһогүй. Арадта харша хэлсээнүүдые Аденауэрэй правительствын хэжэ үргэлжэлхэ ябадалда һаад хэхын тулада зохихо шиидхэбэри абахыень федеральна парламентда хандаха гэжэ Арадай Палатада Германска Демократическа Республикын правительство дурадхана. Баруун Германиие атлантическа сэрэгэй пактда оруулха тухай ба «европейскэ армида» Баруун Германиин хабаадаха тухай хэлсээнүүдые баруунай верховно комиссарнуудтай Аденауэрэй хэхыень дары зогсоохые федеральна парламентһаа эрихэ гэжэ немецкэ бүхы демократическа партинуудые ба организацинуудые Арадай Палата тэрэшэлэн уряалха ёһотой.

Единэ, бэеэ даанхай, демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германи хадаа хоёр талын интересүүдые хүндэлэлгын ба тэгшэ эрхын база дээрэ тиимэ Германитай хани харилсаатай байхаар бэлэн бүхы гүрэнүүдтэй, түрүүшын ээлжээндэ Потсдамска хэлсээ баталһан гүрэнүүдтэй, мүн Хитадтай ба манай хүршэ бүхы гүрэнүүдтэй хани барисаанай холбоонуудые байгуулжа шадаха байна.

Германитай эбэй договор баталалга ба эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргалга хадаа гадаадын болон дотоодын бэеэ даанхай политика ябуулха эрхэ ба арга боломжые манай эсэгэ орондо үгэхэ, мүн шэнэ дайнай бузар аюулһаа манай арадые эсэслэн сүлөөлхэ байгаа.

Федеральна парламентын баримталһан хараа бодолһоо боложо, зарим асуудалнууд шиидхэгдээгүй үлэбэ, тэдэ асуудалнууд бодото ушар байдалые буруугаар ойлгохо ябадалда хүргэжэ болохо юм гэжэ федеральна парламентын сентябриин 27-ной шиидхэбэринүүд харуулна гэжэ Гротеволь зааба. Тиимэһээ Германска Демократическа Республикын правительство федеральна парламентда хандаха ба иимэ асуудалнуудта нарин зүб ба тодорхой харюу үгэхыень тэрээнһээ эрихэ гэжэ Арадай Палатын депутадуудта дурадхахые шухалада тоолоно гэбэл:

а) немецкэ арадай ажабайдалда тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада, Баруун ба Зүүн Германиин түлөөлэгшэдэй ниитэ германска зүблөө түргөөр зарлахые федеральна парламент зүбшөөнэ гү?

б) хоёр асуудалые, нэрлэбэл — единэ, демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулха зорилгоор национальна суглаанда ниитэ германска сүлөөтэ һунгалта хэхэ тухай асуудалые ба Германитай эбэй договор баталалга түргэдхэхэ тухай асуудалые ниитэ германска зүблөөнэй зүбшэн хэлсэхыень федеральна парламент зүбшөөнэ гү?

Гэхэтэй хамта, баруунай гурбан верховно комиссарнуудтай Аденауэрэй хэжэ байгаа хэлсээнүүдэй аюултай шэнжэ шанар тушаа федеральна парламентын анхаралые Арадай Палатын хандуулхые, немецкэ арадта зоболон асарха эдэ хэлсээнүүдые зогсоохын тулада хэмжээнүүдые абахыень Германска Демократическа Республикын правительство шухалада тоолоно.

Мүнөө иимэл хэрэг байна. Эдэ асуудалнуудһаа хадууржа болохогүй, эдээнһээ зайсажа болохогүй. Бидэнэр тодорхой ба бүрин харюу түргөөр үгэхыень Боннһоо хүлеэнэбди.

* * *

Забһарлалгын һүүлээр, Арадай Палатын түрүүлэгшэ Иоганнес Дикман Отто Гротеволиин правительственна мэдүүлгэтэй дашарамдуулан, боннско федеральна парламентын депутадуудта Арадай Палатын фракцинуудай хамтын хандалгын проект уншаба. Христианско-демократическа союзай (ХДС) фракциин үмэнэһөө депутат Бах болбол Баруун Германиие агрессивнэ Атлантическа блогто оруулха тухай баруун гүрэнүүдэй верховно комиссарнуудтай Аденауэрэй правительствын хэжэ байгаа хэлсээнүүдтэ эсэргүү Арадай Палатын фракцинуудай протестые хамтадаа мэдүүлхэ проект оруулба.

Тэрэнэй һүүлээр, премьер-министр Отто Гротеволиин правительственна мэдүүлгэ тушаа үгэ хэлэлгэн эхилээ.

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН БА ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН ХООРОНДО КУЛЬТУРНА ХАНИ ХАРИЛСААН ТУХАЙ ХЭЛСЭЭ БАТАЛАГДАБА

ПЕКИН, октябриин 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай Арадай Республикын ба Германска Демократическа Республикын түлөөлэгшэдэй хоорондо хани барисаата харилсан ойлголсолгын оршон байдалда болоһон хэлсээнүүдэй һүүлээр, хоёр ороной хоорондо культурна хани харилсаа тогтоохо тухай хэлсээн үсэгэлдэр баталагдаа.

1936 оной англо-египетскэ договор болюулха тухай Египедэй правительствын шиидхэбэри тушаа

КАИР, октябриин 10. (ТАСС). 1936 оной англо-египетскэ договорые болюулха тухай асуудалаар Египедэй правительствые дэмжэһэн тухайдаа мэдүүлһэн олон организацинуудһаа, ассоциацинууд ба элдэб ангинуудай түлөөлэгшэдһөө телеграмманууд манай редакцида орожо байна гэжэ «Аль-Мысри» газетэ мэдээсэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, сенадай тусхай комитет 1936 оной англо-египетскэ договорые ба Судан тухай 1899 оной конвенциие болюулха тухай правительствын хуулиин 4 проектые зүбшэн хэлсэжэ, тэдэниие абахыень парламентда үсэгэлдэр һанамжалһан байна.

Сирийскэ парламент антидемократическа хуулиин проект баталан абаа

БЕЙРУТ, октябриин 9. (ТАСС). Дамаскһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, сирийскэ парламент болбол премьер-министр Хакимай оруулһан хуулиин проектые октябриин 6-да баталан абаа. Забастовкодо хабаадаһан, гүрэнэй ямаршье албахаагшые хүдэлмэриһөөнь гаргаха эрхэ тус хуулиин проектын үндэһөөр министрнүүдэй соведтэ олгогдоно.

* * *

БЕЙРУТ, октябриин 10. (ТАСС). Үсэгэлдэр сирийскэ парламентын заседани боложо, 1936 оной англо-египетскэ договорые египетскэ арадай дура хүсэлэй ёһоор болюулха тухай египетскэ правительствын түүхэтэ шиидхэбэри дэмжэһэн резолюци абаа.

Югославида таряашадай хүдэлөөн болоно

РИМ, октябриин 10. (ТАСС). АНСА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, титовскэ засагаархидта таряа тушаахые арсаһан таряашадай хүдэлөөн Хорватида (Югослави) болобо. Загребын дэргэдэ центртэй энэ хүдэлөөн ороной бусад районуудта таран дэлгэрхэ магадгүй гэжэ титовскэ засагаархид айна.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, октябриин 11. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай арадай һайндуратанай отрядуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, англо-американска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй шанга добтолгонуудые гэдэргэнь сохижо үргэлжэлөөд, тэдээндэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Центральна фронт дээрэ Арадай армиин частьнууд Йоньчхониин райондо ба Чхолвониин урдуур Арадай армиин хамгаалалтын линиинүүдые 70 танкнуудаар, артиллереэр ба авиацяар халхалагдан сүмэлхые һэдэһэн американска 1-дэхи мотомеханизированнэ ба 3-дахи пехотно дивизинүүдэй добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёо.

Зүүн фронт дээрэ Арадай армиин частьнууд Янгуһаа хойгуур дайсанда эсэргүү шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буулагшадай отрядууд Пхеньянай, Вонсанай, Саривониин, Сохынай, Суаниин ба Синаньчжугай амгалан хүн зониие зэрлиг муухайгаар бомбодожо ба буудажа үргэлжэлһэн дайсанай 9 самолёт унагаагаа.

Кореядэхи американска сэрэгүүдэй моральна зориг унана

ПХЕНЬЯН, октябриин 10. (ТАСС). Американо-английска интервенционистска сэрэгүүдэй солдадууд корейскэ фронт дээрэ ехэ гээлтэ хоролтодо орожо, һүүлэй үедэ байлдаанда орохоёо арсадаг болонхой гэжэ Кореягын центральна телеграфна агентство дамжуулна. Американска дивизиин 3-дахи полкын 2-дохи батальоной пленнэ сержантын мэдэрһэнэй ёһоор, һүүлэй үедэ американска солдадуудай дундаһаа тэрьслэгшэдэй тоо олошороо. Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнүүд солдадуудые ехээр найдуулһан юм, теэд тэдэ хэлсээнүүдые таһалдуулха гэжэ американска талын оролдожо эхилхэдэнь солдадуудай зориг ехээр хухараа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. «Американска хоёрдохи дивизи, — гэжэ сержант хэлэбэ,—май һарада 6 мянган хүниие нэмэжэ абаһан юм. Тэрэнэй һүүлээр тус дивизи Дярисан хада дээрэ болоһон тулалдаанда ехэ гээлтэ хоролтодо ороһон байгаа. Манай полк дотор 1.173 солдадууд ба 72 офицернүүд байһан аад, мүнөө 1000 шахуу солдадууд ба 37 офицернүүд үлөө. Хоёрдохи батальон өөрынгөө анханай составай дүрбэнэй нэгэ хуби хүрэтэр хороогдобо. Өөһэдынгөө нүхэдэй олоор үхэжэ байхые харахадаа бидэнэр хододоо айжа ябадаг байгаабди».

Эгээлэй американецуудые дайнай хүнһэн болгон, тэдэниие агрессивнэ дайнай сээл руу түлхижэ байгаа американска зонхилхы нюурнуудай политика тушаа зэбүүрхэнэбди».

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, октябриин 11. (ТАСС). Синьхуа агентствын Кэсонско корреспондент иигэжэ дамжуулна:

Хоёр делегациин хоорондо хэлсээнүүдые һэргээхэ ябадалда хамаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула, хоёр талын холбооной офицернүүд октябриин 11-нэй үглөөнэй 10 часта Паньмыньчжоньдо уулзаба. Корейско-Хитадай делегациһаа холбооной офицернүүд полковник Чан Чун Сан, подполковник Цай Чэн-вень, полковник Ли Пхен Ир ба ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегациһаа— холбооной офицернүүд полковник Мэррей, подполковник Эдвардс, подполковник Ли Су Янг гэгшэд уулзалга дээрэ байлсаба.

12 час 08 минутада забһарлалга хэгдэхын урда тээ болоһон зүбшэн хэлсэлгын үедэ хоёр талын холбооной офицернүүд зүблөөнэй болохо тодорхой газар тухай, хэлсээнүүдэй болохо газарые хамтадаа ба харюусалгатайгаар хамгаалха тодорхой хэмжээнүүд тухай, мүн түхеэрэлгэ, хангаха хэрэгсэлнүүд ба хэлсээнүүдэй болохо газарта хамаатай бусад асуудалнууд тушаа, заседанинуудаа һэргээһэнэй һүүлээр хоёр талын делегацинуудай бэелүүлхэ сагзуурын шухала хэмжээ-ябуулганууд тушаа хэлсээд, гол түлэб тааралдаһан байна.

Тиимэһээ 15 час 00 минутада шэнээр болоһон уулзалгын үедэ манай холбооной офицернүүд хадаа октябриин 12-ой 13 час 00 минутада хэлсээнүүдые хоёр талын делегацинуудай һэргээхэ тухай тодорхой дурадхал хэбэ. Гэбэшье, нүгөө талын холбооной офицернүүд нейтральна зонын хэмжээнүүд тухай асуудалые ба бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхые дурадхажа үргэлжэлһэн ба хоёр талын делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүдые октябриин 12-ой 13 час 00 минутада дары һэргээхэ тухай манай дурадхалые буруушааһан байна.

Тэрэнэй һүүлээр, манай холбооной офицернүүд октябриин 9-дэ нүгөө талын командалагшада манай командалагшадай эльгээһэн посланиие нүгөө талын шудалхыень дахин эриһэн ба хоёр талын холбооной офицернүүдэй уулзалгые октябриин 12-ой үглөөнэй 10 часта хэхэ гэжэ дурадхаһан байна.

Хахад үдэрэй һүүлээр болоһон холбооной офицернүүдэй уулзалга 16 час 00 минутада дүүрэв.

ФИНЛЯНДИДА ЮУМ[illegible] СЭНГҮҮД ХҮНДЭР[illegible]

ХЕЛЬСИНКИ, октябри[illegible] (ТАСС). Эдеэ хоолой прод[illegible] дай сэнгүүд Финляндида [illegible] жэ үргэлжэлһөөр. Гахайн[illegible] най сэн 5—10 процент, са[illegible] дын сэн 10 гаран процент[illegible] рөө гэжэ «Тюэкансан С[illegible] газетэ заана.

Ороной элдэб районуудай[illegible] эзэн эхэнэрнүүдэй делегаци[illegible] гэлдэр премьер-министр [illegible] нентэй уулзаһан ба тэрээ[illegible] шэг барюулһан байна, тэр[illegible] гоо, сэнгүүдэй ургаһан ба[illegible] бэшэ хүдэлмэриин неделид[illegible] мышленна зарим предпри[illegible] дай ороһон ябадалда эсэрг[illegible] тест мэдүүлбэ.

Тоһые нормотой болгоһо[illegible] далда эсэргүү протест тус [illegible] соо мэдүүлэгдэнэ.

Хархис хуулиин шэнэ про[illegible] бэлэдхэнэ

ШАНХАЙ, октябриин [illegible] (ТАСС). Токийска радиогой[illegible] дээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр [illegible] ниин дээдэ юридическэ упр[illegible] ниин начальник Охаси со[illegible] гүүдэй палатын ажалай асу[illegible] нуудые эрхилхэ комиссида[illegible] дүүлгэ хэбэ. Мүнөө японско[illegible] вительство хадаа бүгэдэ[illegible] забастовконуудые хорихо [illegible] хуулиин проектые парла[illegible] онсо сессиин үзэмжэдэ дам[illegible] үгэхөөр бэлэдхэжэ байна [illegible] мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ, [illegible] сесси октябриин 10-да нэ[illegible] байна.

США-гэй коммунистич[illegible] партиин националь[illegible] комитедэй секретарь Г[illegible] Холл арестовалагда[illegible]

НЬЮ-ЙОРК, октябриин [illegible] (ТАСС). Ассошиэйтед пресс [illegible] ствын мэдээсэһэнэй ёһоор, [illegible] гэй коммунистическэ парти[illegible] циональна комитедэй сек[illegible] Гэс Холл Мексикэдэ арест[illegible] даа гэжэ мексиканска ком[illegible] тическэ партиин генеральна [illegible] тарь Дионисио Энсина мэд[illegible] Гэс Холл США-гэй комму[illegible] ческэ партиин бусад 10 хүт[illegible] лэгшэдтэй хамта Фоли—[illegible] болоһон процесс дээрэ «сүү[illegible] һэн» байгаа. Холл ба комму[illegible] ческэ партиин нүгөө гурбан [illegible] бэрилэгшэд — Роберт То[illegible] Джильберт Грин ба Генри У[illegible] түрмэдэ һуухаяа ерээгүй.

Мексиканска нюуса полиц[illegible] лые Холбоото Штадууд руу [illegible] гээбэ гэжэ Юнайтед пресс [illegible] ствын корреспондент батала[illegible] лэнэ. Холл иммиграционно [illegible] дэ хэдэн час байһанайнгаа [illegible] лээр, мексиканска офицер[illegible] ба ФБР-гэй (США-гэй нюус[illegible] лици) американска хоёр [illegible] нүүдтэ түүлгагдан полицейск[illegible] шинаар Ларедо гэжэ погра[illegible] пункт (Техас) эльгээгдэһэн [illegible]

Харюусалгата ре[illegible]
Б. А. ОЧИР[illegible]

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН ШҮҮБЭРИТЭ 3% УРЬҺАЛАМЖА

1951 оной сентябриин 30-да Москва горосто болоһон шүүбэринүүдэй 23-дахи тираж[illegible]

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы гурбан разрядуудтахи серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
000356	48*)	5 000	020882	08*)	5 000	037118	1—50	400	057145	16*)	10 000	068851	1—50	400	085986	16*)	[illegible]
000432	1—50	1 000	021116	1—50	1 000	037591	16*)	10 000	057717	12*)	5 000	069276	34*)	5 000	087840	1—50	[illegible]
001637	30*)	5 000	021328	13*)	5 000	038136	18*)	5 000	057757	24*)	10 000	069302	1—50	400	088090	23*)	[illegible]
003439	03*)	5 000	021399	16*)	5 000	038682	1—50	400	058358	46*)	5 000	069765	1—50	400	088100	20*)	[illegible]
004370	14*)	5 000	021419	33*)	10 000	038945	27*)	5 000	058876	04*)	10 000	070729	1—50	400	089023	34*)	[illegible]
004848	1—50	1 000	022532	04*)	5 000	041252	24*)	5 000	059193	35*)	5 000	071960	42*)	5 000	089207	31*)	[illegible]
004876	23*)	5 000	022683	1—50	400	041563	1—50	400	059998	1—50	400	072005	1—50	1 000	089265	05*)	[illegible]
005150	1—50	400	022854	38*)	5 000	041737	43*)	5 000	060377	05*)	50 000	073492	1—50	400	089474	18*)	[illegible]
006722	35*)	10 000	023284	31*)	5 000	042871	45*)	5 000	060677	1—50	400	074400	22*)	5 000	089569	1—50	[illegible]
006868	1—50	400	024286	13*)	5 000	042966	1—50	400	061716	44*)	25 000	075106	46*)	5 000	089594	1—50	[illegible]
010772	26*)	5 000	024291	27*)	5 000	044516	43*)	5 000	062188	28*)	10 000	076638	1—50	400	090823	16*)	[illegible]
011812	24*)	5 000	024958	1—50	400	045261	1—50	400	063101	23*)	10 000	076763	48*)	10 000	091290	37*)	[illegible]
011924	30*)	5 000	025120	13*)	5 000	045944	30*)	5 000	063126	1—50	400	077632	1—50	400	091480	1—50	[illegible]
013411	12*)	5 000	025808	1—50	400	047300	09*)	10 000	064299	19*)	25 000	077873	39*)	5 000	092310	1—50	[illegible]
013493	36*)	5 000	026571	1—50	400	047638	40*)	5 000	064540	46*)	5 000	078693	22*)	5 000	092558	07*)	[illegible]
013597	03*)	10 000	026591	23*)	5 000	048796	36*)	5 000	064554	35*)	5 000	079063	1—50	1 000	092679	1—50	[illegible]
014905	15*)	5 000	026642	1—50	400	049121	1—50	400	064811	04*)	5 000	079380	06*)	5 000	092736	1—50	[illegible]
015518	33*)	5 000	026959	24*)	10 000	050763	1—50	400	065213	1—50	400	079675	1—50	1 000	093151	1—50	[illegible]
016042	04*)	5 000	028784	43*)	10 000	051775	1—50	400	065306	40*)	5 000	079732	12*)	5 000	093177	06*)	[illegible]
016235	31*)	5 000	028945	1—50	400	052185	43*)	5 000	065852	44*)	5 000	080966	1—50	400	094233	05*)	[illegible]
016355	09*)	5 000	030199	45*)	5 000	052211	47*)	10 000	066011	13*)	5 000	081889	1—50	1 000	094361	37*)	[illegible]
016712	1—50	400	030816	35*)	5 000	052328	16*)	10 000	066623	09*)	25 000	081988	32*)	5 000	094863	1—50	[illegible]
016910	1—50	400	031260	04*)	25 000	053344	43*)	10 000	067610	1—50	400	083258	49*)	5 000	095157	14*)	[illegible]
017154	25*)	5 000	032462	1—50	1 000	053518	1—50	400	068085	08*)	5 000	084025	36*)	5 000	095692	1—50	[illegible]
018945	16*)	5 000	033915	1—50	400	054320	1—50	400	068300	1—50	1 000	085043	17*)	5 000	096205	11*)	[illegible]
019081	1—50	1 000	034367	09*)	5 000	054657	41*)	5 000	068361	29*)	10 000	085071	41*)	10 000	097538	50*)	[illegible]
019700	07*)	5 000	034862	02*)	5 000	055556	21*)	10 000	068548	40*)	5 000	085104	30*)	5 000	097879	1—50	[illegible]
020293	1—50	400	034941	43*)	10 000	055618	49*)	5 000	068704	1—50	1 000	085719	26*)	5 000	098432	1—50	[illegible]
020424	12*)	10 000	035036	34*)	10 000												

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүри 400 түхэригэй шүүбэринүүд буугаа.

Комиссиин Түрүүлэгшэ—Москва городой ажалшадай депутадуудай Кировскэ районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ П. П. СТЕФАНСКИЙ

Комиссиин харюусалгата секретарь финансова албанай Советник Л. А. ВАСИЛЬЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора 23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03702. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж [illegible]